

ת"פ 774/03/17 - מדינת ישראל נגד רפאל קורדובה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
ת"פ 774-03-17 מדינת ישראל נ' קורדובה (עציר)

בפני
בעניין: כבוד השופט עמי קובו
מדינת ישראל

המאשימה

נגד
רפאל קורדובה (עציר)

הנאשם

ב"כ המאשימה: עו"ד עינת לב ארי

ב"כ הנאשם: עו"ד ארז רופא

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע בהתאם להודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן בחמישה אישומים בעבירות של שוד מזוין, ניסיון שוד מזוין ואיומים כמפורט להלן:

אישומים ראשון וחמישי:

א. **ניסיון שוד מזוין**, לפי סעיף 403 סיפא בחוק העונשין, תשל"ז - 1977 (להלן: "החוק").

אישומים שני ורביעי:

א. **שוד מזוין**, לפי סעיף 402(ב) לחוק.

אישום שלישי:

א. **ניסיון שוד מזוין**, לפי סעיף 403 סיפא לחוק.

ב. **איומים**, לפי סעיף 192 לחוק.

2. על-פי המתואר בעובדות **האישום הראשון**, ביום 1.2.17 עת שהה המתלונן בתוך דוכן מפעל הפיס שלו, שמע המתלונן ניסיון לפתוח את דלת הדוכן, ומיד לאחר מכן הגיע הנאשם מאחורי הדוכן אל החלון **כשהוא מכסה את ראשו ופניו בקפוצ'ון וחם צוואר** (להלן: "**רעול פנים**"). בשלב זה שלף **הנאשם סכין ואיים באמצעותה על המתלונן והורה לו למסור את הכסף לידי**. המתלונן השיב כי אין לו כסף וצעק לעובר אורח שהנאשם רוצה לשדוד אותו. בתגובה לכך ברח הנאשם מהמקום.

על פי המתואר **באישום השני**, ביום 9.2.17 בשעה 20:50, עת ישבה המתלוננת שעבדה כקופאית בסופר, כשגבה לדלת הכניסה וספרה כסף מהקופה, נכנס הנאשם למקום **רעול פנים, החזיק בסכין ביד אחת ושקית שחורה בידו השניה**. הנאשם ניגש אל המתלוננת, **הצמיד את הסכין לצווארה, קירב את פניו אליה וצעק**

עמוד 1

לה "תכנסי את הכסף, תכניסי את הכסף". בתגובה הכניסה המתלוננת את הכסף לתוך השקית שהחזיק הנאשם. מיד לאחר מכן, המשיך הנאשם כשהסכין בידו לקופה השניה, לידה עמד מנהל הסופר, והחל לצעוק לעברו "אל תזוז, אני דוקר אותך בגרון ואני לא צוחק, תוציא את כל הכסף מהקופה והכיסים, אל תעבוד עליי". המתלונן אמר לנאשם כי אין לו כסף, ובתגובה המשיך הנאשם לצעוק לעברו "אל תעבוד עליי, אל תעבוד עליי, תוציא את הכסף מהכיסים". בשלב זה פתח המתלונן את הקופה השנייה, הנאשם הרים את מגירת הקופה ולקח משם שתי מעטפות שהיו מלאות בשקים. בהמשך, חזר הנאשם לכיוון המתלוננת, לקח עוד כסף מהקופה וברח מהמקום בריצה. סה"כ גנב הנאשם כסף בסך של 7,510 ₪ ושקים שונים.

על פי המתואר באישום השלישי, ביום 13.2.17 נכנס הנאשם למסעדה כשהוא רעול פנים וידיו בכיסים. מיד ניגש הנאשם אל המתלונן, שהינו הבעלים של המסעדה, אשר עמד באותה עת ליד הקופה, הוציא את ידו מכיסו והרימה באוויר כשהוא מחזיק בסכין שלופה וצעק לעבר המתלונן "תביא את הכסף". בתגובה, תפס המתלונן את ידו של הנאשם בה החזיק את הסכין והחל מאבק בין השניים במהלכו החל המתלונן להדוף את הנאשם לכיוון היציאה מהמסעדה. אז אמר הנאשם למתלונן "אתה מכיר אותי, זה סתם בצחוק, זאת סכין מפלסטיק". בהמשך ובעוד המתלונן והנאשם נאבקים ביניהם, הורידה רעייתו של בעל המסעדה את הכיסוי מפניו של הנאשם. כשהבחין המתלונן כי אינו מכיר את הנאשם המשיך להיאבק בו. בשלב זה ביקש הנאשם מהמתלונן לעזוב אותו והתחייב שלא יפגע בו. אז עזב המתלונן את הנאשם, והנאשם כיסה שוב את פניו ואיים על המתלונן "אני מכיר אותך, אל תדאג אני אבוא לסגור איתך חשבון".

על פי האישום הרביעי, כמחצית השעה לאחר האירוע המתואר באישום הקודם, נכנס הנאשם לבית קפה כשהוא רעול פנים. הנאשם נעמד מאחורי המתלונן, אשר היה מול הקופה וביצע ספירת מלאי, כשהוא אוחז סכין והורה לו "תביא את הכסף". מיד לאחר מכן ובעוד המתלונן עומד בהלם, צעק לעברו שוב הנאשם, הצמיד את הסכין לבטנו של המתלונן והורה לו "תביא את הכסף או שאני דוקר אותך". בתגובה, הוציא המתלונן את הכסף מהקופה באיטיות ככל שניתן כאשר הנאשם ממשיך לאיים עליו שידקור אותו. אז הרים הנאשם את הקופה של המטבעות ושאל את המתלונן אם יש עוד כסף במקום. כאשר נענה בשלילה לקח עוד כמה מטבעות וברח מהמקום. סה"כ גנב הנאשם 3,000 ₪.

על פי האישום החמישי, ביום 18.2.17 הגיע הנאשם אל דוכן פיס והתקרב לחלון הדוכן כשהוא רעול פנים ואוחז בידו האחת סכין ובשנייה שקית כחולה. הנאשם אמר למתלוננת, אשר היתה בתוך הדוכן, "זה שוד, תביאי לי את הכסף או שאני אדקור אותך". כאשר שאלה המתלוננת את הנאשם מה רצונו חזר ואמר לה הנאשם "תשימי לי את הכסף או שאני אדקור אותך". בתגובה הרימה המתלוננת קלמר שהיה לידה ובתוכו כסף קטן וצרח להעבר הנאשם "אתה תשדוד אותי?". אז נמלט הנאשם מהמקום.

3. הצדדים הגיעו להסדר דיוני, לפיו הנאשם הודה והורשע בכתב האישום המתוקן ונשלח לקבלת תסקיר שירות מבחן, ללא הסכמות לעניין העונש.

תסקיר שירות המבחן

4. על פי תסקיר שירות המבחן, הנאשם כבן 33, רווק, סיים 12 שנות לימוד. בגיל תיכון החל להמר, תחילה באופן חברתי ומזדמן ובמהלך השנים הלכה מעורבותו בתחום והעמיקה, תוך שהפסיד סכומי כסף משמעותיים. לדבריו ביקש לשרת ביחידה קרבית, ומשנדחה התקשה להסתגל למסגרת הצבאית ושחרר מסיבת "אי התאמה". בהמשך העמיקה מעורבותו בתחום ההימורים ועבד לסירוגין ובאופן לא

יציב כסדרן בתחנת מוניות.

במסגרת הליך המעצר ונוכח ההתרשמות מרצון כן להשתלב בטיפול בבעיית התמכרות ממנה הוא סובל, הומלץ על שילובו בקהילת "הדרך" והוא שהה שם כחלופת מעצר בין התאריכים 28.6.17 ל- 18.12.17. תחילה שיתף פעולה בכל מישורי הטיפול באופן מלא. בהמשך ונוכח התרשמות הצוות הטיפולי מירידה ביכולת התפקודית וממצב רוח ירוד, נבדק על ידי רופא שהעריך כי סובל מהתקפי חרדה והמליץ על נטילת כדורים נוגדי דיכאון וחרדה. משהביע התנגדות ליטול את הטיפול התרופתי הוחלט להשעותו מהקהילה. במהלך תקופת ההשעה שיתף הנאשם בתהליך אותו עבר בקהילה והביע רצונו לשוב לטיפול ואולם עמד בסירובו לטיפול תרופתי גם במחיר הרחקתו באופן סופי מהקהילה. שירות המבחן התרשם כי הנאשם ביטא נוקשות חשיבתית ועמדה הגנתית שפגעה ביכולתו להתקדם בטיפול ועל כן הוא הורחק מהקהילה ונעצר עד תום ההליכים.

בהתייחסו לעבירות, מסר כי ברקע לביצוען, חובות כבדים שצבר הן לגורמים מוסדיים והן לשוק האפור, בשל התמכרותו להימורים. הנאשם שיתף כי על אף המצוקה שחש, לא הצליח לגייס כוחות לפנייה לטיפול בתחום והצליח להסתיר את חומרת מצבו ממשפחתו. הנאשם שלל התנהלות אלימה קודמת וביטא תחושות בושה וחרטה נוכח מעורבותו. שירות המבחן התרשם כי הנאשם נטל אחריות על אופן התנהלותו, ואולם בחירתו לעזוב את הטיפול מבטאת חוסר הבנה מספקת לחומרת מצבו ונזקקותו הטיפולית.

שירות המבחן התרשם מנאשם אשר לאורך השנים ונוכח דפוסים התמכרותיים התקשה לגלות יציבות בתפקודו. בתקופה אשר קדמה למעצרו היה נתון ללחצים משמעותיים והתנהל באופן הממוקד בצרכיו המידיים. בשקלול כלל מאפייניו העריך שירות המבחן כי הסיכון להישנות התנהגות אלימה הינו נמוך וכי אם תבוצע עבירת אלימות, דרגת החומרה הצפויה ממנה הינה בינונית. נוכח מאפייניו ההתמכרותיים בתחום ההימורים, הסיכון במצבו אינו ממוקד בהכרח סביב ביצוע עבירות אלימות וכי קיים סיכון במצבו להישנות ביצוע עבירות רכוש וכן להעמקת קשריו השוליים.

לאור כל זאת, העריך שירות המבחן כי ללא שילובו בטיפול מעמיק בקהילה סגורה בתחום ההימורים, לא ניתן לצמצם את הסיכון במצבו. כיום הינו חסר מוטיבציה וכוחות להשתלב בהליך זה ולפיכך לא בא שירות המבחן בהמלצה כאמור. נוכח זאת המליץ שירות המבחן על ענישה קונקרטיה שתמחיש לו את הפגיעה והחומרה העולה מהתנהגותו ותהווה גורם מרתיע מפני מעורבות פלילית נוספת. עוד המליץ שירות המבחן כי במסגרת מאסרו יעשה מאמץ על ידי השב"ס לשלבו בטיפול התואם את צרכיו.

ראיות לעונש

5. הגב' זיוה קורדובה, אימו של הנאשם, העידה כי היא ידעה שהנאשם מהמר ואולם לא הבינה את חומרת מצבו. תיארה כי הנאשם היה ילד טוב ומעולם לא היו איתו בעיות. סיפרה כי קיבלה טלפונים מאנשים שדרשו ממנה כסף ועודנה מקבלת. מקווה שלא יאיימו עליו בכלא.

טיעוני הצדדים

6. לטענת ב"כ המאשימה, עו"ד עינת לב ארי, כתב האישום מונה חמישה אישומים שונים אשר מהווים חמישה אירועים שונים בעבירות שוד וניסיון לשוד אשר העונש בצידם הינו 20 שנות מאסר. מדובר בעבירות ברף הגבוה תוך שימוש בנשק קר, סכין. מדובר בצבר של מקרים כלפי מתלוננים שונים, כאשר באחד מהמקרים המעשה בוצע תוך שימוש באלימות פיזית ובחלק מהמקרים תוך שימוש באיומים. במעשיו פגע הנאשם בערכים המוגנים שהם שלומו, בטחונו, בריאותו, שלמות גופו וקניינו של

כל אחד מהמתלוננים. יש לציין כי מעשה איום תוך שימוש בסכין עלול גם להסלים לכדי פגיעה בנפש. כמו כן למעשים נלווים טראומה נפשית. מתחם העונש הינו בין 3 ל- 6 שנות מאסר בגין כל אחד מהאירועים. כל אחד מהמקרים עומד בפני עצמו גם מבחינת ראייתית וגם מבחינת הנזק שנגרם בו. לנאשם הרשעה משנת 2011 בגין גניבה בידי עובד ומסירת ידיעה כוזבת. תסקיר שירות המבחן ממליץ בסופו של יום על ענישה מוחשית. התסקיר מתאר את שילובו בחלופת מעצר בקהילה טיפולית אשר לא צלחה. הנאשם לא הצליח להתגייס להליך טיפולי בתקופה שקדמה לביצוע עבירות ולא הצליח לעמוד בהליך טיפולי במסגרת חלופת המעצר כפי שתואר בתסקיר. שירות המבחן התייחס לסיכון להישנות עבירות רכוש ולכן שלא ניתן בשלב זה לצמצם מסוכנות, וזאת נוכח העדר הליך טיפולי. על אף העדר עבר פלילי משמעותי לא ניתן למקם את הנאשם במקום נמוך במתחם נוכח התסקיר השלילי. בשיחה עם המתלוננים עימם ניתן היה ליצור קשר עלו חששות ותחושות קשות מאז האירוע. נוכח זאת עתרה ב"כ המאשימה להשית על הנאשם עונש של 7 שנות מאסר לצד עונשים נלווים.

7. לטענת ב"כ הנאשם, עו"ד ארז רופא, מדובר במקרה שאינו שגרתי במובן זה שכאשר המשטרה הגיעה אל הנאשם בעקבות המקרה האחרון, הוא לקח אחריות על מעשיו ואף סיפר לשוטרים על מקרים נוספים וערך שיחזור של אותם מקרים. ניתן לראות כי מעשיו של הנאשם היו למעשה קריאה לעזרה, הוא היה נואש, הוא רצה להיתפס ולהודות במעשיו. הנאשם מכור להימורים במשך שנים. המשפחה ידעה שיש לו בעיה ואולם לא ידעה עד כמה המצב חמור. הנאשם היה מהמר בכל סוגי ההימורים, הוא לוהה כספים בשוק האפור והגיע למצב שאינו יכול להחזיר את הכספים. יש לו חובות רבים והליכי הוצאה לפעול (נ/1). בסמוך למקרה האחרון הנאשם קיבל טלפונים מאיימים, איימו לא רק עליו אלא גם על הוריו. מיד כאשר הוא נעצר, הוא פנה וביקש עזרה. תסקיר שירות המבחן בהליך המעצר היה חיובי והוא שוחרר לחלופה בקהילה טיפולית. הנאשם היה עצור 4 חודשים, אחר כך שהה 6 חודשים בקהילה טיפולית ונותרו לו עוד 3 חודשים בלבד לסיים את התהליך. אלא שאז הוא חש לחצים בחזה, ביקשו ממנו ליטול כדורים, אך הוא סרב לקחת כדורים משום שהוא אדם שעושה ספורט ושלא נוטל כדורים. זה אינו המקרה הרגיל, לא מדובר בעבריין קלאסי. ניתן לראות כי באחד המקרים הוא נמלט כאשר המתלוננת הרימה לעברו קלמר וצעקה עליו. לא מדובר באדם מתוחכם, ואין פרופורציה בין הסיכון שהוא לקח לסכום ששדד, כל הכסף שנלקח מגיע ל- 10,000 ₪. מדובר על מעשים ספונטניים נעדרי תכנון כאשר הוא יוצא מהבית כדי לשחרר לחצים. מדובר באדם חלש אופי שפחד למסור שמות של אחרים ולכן הוא לקח את הכל על עצמו ומצא את עצמו במצב הזה. הכל נעשה מתוך מצוקה ומצב נפשי קשה בשל ההתמכרות. יש לראות את כל המקרים כאירוע אחד. כל המעשים הינם מחודש פברואר, הראשון ב- 1 לחודש והאחרון ב- 18. ישנם שני מקרים שהתרחשו בהפרש של חצי שעה.

שירות המבחן קובע כי הסיכון בעניינו נמוך עוד לפני שהוא השלים הליך טיפולי. מדובר בנאשם שלא ריצה מאסר מעולם, מדובר במקרה חריג ואין מקום למצות עם הנאשם את הדין עם הנאשם.

8. הנאשם הביע חרטה על מעשיו.

דין - קביעת מתחם העונש ההולם

9. בשאלה האם מדובר באירוע אחד או במספר אירועים, בע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.14) קבע בית המשפט העליון (כב' השופטת ד' ברק ארז) את הדברים הבאים:

"לשיטתי, נקודת המוצא לפרשנותו של המונח 'אירוע' צריכה להיגזר מהבנת התכלית העומדת ביסוד דרישתו של תיקון 113 כי בית המשפט יקדים לגזירת הדין את תחימת גבולותיו של ה'אירוע'. ביסוד הדברים עומדת ההכרה בערך הנודע לכך שבית המשפט יקבע מתחם ענישה אחד לפעולות שיש ביניהן קשר ענייני הדוק, תוך התייחסות לכך שהתבצעו בדרך זו. בעיקרו של דבר, התשובה לשאלה מהם גדרי ה'אירוע' תיגזר מניסיון החיים, כך שעבירות שיש ביניהן קשר הדוק ייחשבו לאירוע אחד. המובן שניתן למונח 'קשר הדוק' יתפתח ממקרה למקרה ואין צורך לקבוע אותו באופן קשיח כבר כעת. עם זאת, ניתן לומר כי ברגיל קשר כזה בין עבירות ימצא כאשר תהיה ביניהן סמיכות זמנים או כאשר הן תהיינה חלק מאותה תוכנית עבריינית אף כאשר הן בוצעו לאורך תקופת זמן שאינה קצרה... מבחן הקשר ההדוק בוחן את עוצמת הקשר שבין העבירות, ולא את השאלה האם הן ניתנות להפרדה. בהתאם לכך, כאמור, ייתכן כי עבריו יבצע מספר רב של פעולות שניתן להפריד ביניהן, ושהוא אף יכול היה לחדול לאחר ביצוע כל אחת מהן (כך שאין לראות בהן מעשה אחד), אך נכון יהיה לראות בהן חלק מתוכנית עבריינית אחת (ולכן גם אירוע אחד)".

10. במקרה דנן, כתב האישום מתאר סדרה של מעשי שוד וניסיון שוד דומים במהותם אשר אירעו בסמיכות זמנים יחסית (החל מה- 1.2.17 ועד 18.2.17), כאשר מתוך העובדות ניתן ללמוד כי מדובר במקרים שיש ביניהם קשר ענייני הדוק והם חלק מתוכנית עבריינית אחת וממניע אחד. לפיכך על פי המבחנים שנקבעו בעניין ג'אבר לעיל, סבורני כי יש לראות בהם אירוע אחד, ומכאן שיש לקבוע בגינו **מתחם עונש הולם אחד**. לחילופין, תיבחן בהמשך האפשרות שכל אחד מהאישומים מהווה אירוע נפרד.

11. במקרה דנן, **הערכים החברתיים** אשר נפגעו הינם הגנה על שלומו, ביטחונו, שלמות גופו וקניינו של אדם. בהקשר זה יודגש כי הפגיעה הנגרמת מעבירות השוד אינה לקורבן השוד בלבד, אלא גם לתחושת הביטחון הכללית של הציבור (ר' ע"פ 1875/14 **אורן נ' מדינת ישראל** 13.5.15).

12. בחינת **מידת הפגיעה בערך המוגן** מובילה למסקנה כי הפגיעה בערך המוגן הינה ברף משמעותי וזאת נוכח ריבוי המקרים והעובדה כי במהלכם עשה הנאשם שימוש בסכין, בחלקם אף הצמיד את הסכין למתלוננים. כך למשל, באישום השני הצמיד את הסכין לצווארה של המתלוננת, ומיד לאחר מכן איים שידקור אותה בצוואר. באישום הרביעי הצמיד הנאשם את הסכין לבטנו של המתלונן, ואיים שידקור אותו, אם לא ימסור לו את הכסף. באישומים נוספים איים הנאשם שידקור את המתלוננים אם לא ימלאו אחר דרישתו, תוך שהוא אווז בסכין. אמנם בסופו של דבר לא פצע הנאשם איש מהמתלוננים, ואולם פוטנציאל הנזק שעשוי היה להיגרם כאשר ברשותו של הנאשם היה נשק קר הינו גבוה.

13. יפים לענייננו הדברים שנאמרו בע"פ 4012/13 **אוריזיני נגד מדינת ישראל** (12.2.14):

"עבירת השוד, קל וחומר שוד בנסיבות מחמירות, היא עבירה קשה. היא מכוונת לנטילת רכוש בכוח הזרוע לצורך רווח כלכלי, תוך פגיעה ברכוש ובגוף. בגזירת עונשם של עבריינים שהורשעו בעבירה זו נדרש בית המשפט לשדר מסר ברור כי היא גוררת עמה עונש משמעותי שיש בו כדי לשקף את פגיעתה הרעה בחברה".

14. על החומרה המיוחדת שייחס המחוקק לעבירה זו ניתן אף ללמוד מהעונש שקבע בצדה שהינו 20 שנות מאסר, וזאת הן בנוגע לעבירה של שוד בנסיבות מחמירות לפי סעיף 402 (ב) בחוק העונשין, והן בנוגע לעבירה של ניסיון שוד בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 403 סיפא בחוק העונשין.

15. במסגרת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40 ט' לחוק), יש לתת את הדעת לדברים הבאים:

א. **מדובר בחמישה אישומים שונים:**

באישום הראשון, ביום 1.2.17 הגיע הנאשם לדוכן פיס כשהוא רעול פנים, שלף הנאשם סכין ואיים באמצעותו על המתלונן והורה לו למסור את הכסף לידיו. המתלונן קרא לעזרה והנאשם ברח.

באישום השני, שארע כשבוע וחצי לאחר מכן, ביום 9.2.17 נכנס הנאשם לסופרמרקט רעול פנים חמוש בסכין, הצמיד את הסכין לצווארה של המתלוננת, קופאית במקום שספרה כסף, קירב את פניו אליה וצעק לה להכניס את הכסף לשקית שהביא עמו. מיד לאחר מכן, המשיך הנאשם כשהסכין בידו לקופה השנייה, לידה עמד מנהל הסופר, איים עליו כי ידקור אותו בצווארו ודרש ממנו את הכסף. בהמשך נמלט לאחר שנטל כסף בסך של ₪ 7,510 ושקים שונים.

באישום השלישי שארע ימים בודדים לאחר מכן, ביום 13.2.17 נכנס הנאשם למסעדה כשהוא רעול פנים. הנאשם ניגש אל המתלונן, הניף את הסכין שהביא עמו באוויר ודרש את הכסף מהקופה. בתגובה, תפס המתלונן את ידו של הנאשם והחל ביניהם מאבק במהלכו החל המתלונן להדוף את הנאשם לכיוון היציאה מהמסעדה. הנאשם ניסה לשכנע את המתלונן להניח לו, ולבסוף ביקש מהמתלונן שיעזוב והבטיח כי לא יפגע בו ואולם לפני שעזב איים כי יפגע בו.

באישום הרביעי, שארע כמחצית השעה לאחר מכן, נכנס הנאשם לבית קפה כשהוא רעול פנים. נעמד מאחורי המתלונן, אשר היה מול הקופה, כשהוא אחוז סכין והורה לו "תביא את הכסף". מיד לאחר מכן, צעק לעברו הנאשם, הצמיד את הסכין לבטנו של המתלונן והורה לו "תביא את הכסף או שאני דוקר אותך". בהמשך נמלט לאחר שנטל עמו ₪ 3,000.

באישום החמישי, שאירע כעבור חמישה ימים, ביום 18.2.17 הגיע הנאשם אל דוכן פיס כשהוא רעול פנים ואוחז בידו סכין ואמר למתלוננת "זה שוד, תביאי לי את הכסף או שאני אדקור אותך". בהמשך החלה המתלוננת לצעוק לעבר הנאשם, תוך שהרימה קלמר, ואז הוא נמלט מהמקום.

ב. **עסקינן במעשים שאינם מתוחכמים ואולם קדם להם תכנון מוקדם.** מעשיו של הנאשם מלמדים על העדר תחכום. עם זאת העובדה שהנאשם יצא מביתו בחמש הזדמנויות שונות כשהוא מצויד בסכין ובאמצעים המאפשרים לו להסתיר את פניו, מלמדת על תכנון מוקדם של המעשים.

ג. **הנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירה;** פוטנציאל הנזק הינו משמעותי נוכח העובדה שהנאשם ביצע את מעשי השוד כשהוא מצויד בסכין, שאותה הוא שלף לעבר המתלוננים ובחלק מהאישומים אף הצמיד את הסכין למתלוננים תוך שהוא מאיים עליהם. במעשים אלה יש משום פוטנציאל הסלמה חמור. במיוחד נכון הדבר בכל הנוגע לאישום השלישי, בו תפס המתלונן את ידו של הנאשם והשנים החלו להיאבק זה בזה.

ד. **הנזק שנגרם מביצוע העבירה;** כתוצאה ממעשיו של הנאשם גרם הנאשם נזק כספי בשווי הכסף ששדד אשר מגיע לסך של ₪ 10,510 ושקים נוספים.

כאמור לעיל, הנאשם לא פגע באופן פיסי במתלוננים, אלא רק איים לפגוע בהם. עם זאת, כפי שקבע בית המשפט העליון בע"פ 7240/13 סבה נ' מדינת ישראל (18.5.14):

"אשר לנזק שנגרם לקורבן, אומנם יש להבחין בין עבירות שוד שנעשו תוך פגיעה פיזית אלימה

בקורבן לבין אלו שנעשו על ידי הפחדה בלבד. אולם, אין להפחית מחומרתן של עבירות מן הסוג השני, ומן הפחד והאימה שהן מותירות בקורבנות".

בנזקים שגרם הנאשם יש לכלול אף את החרדה והפחד אשר נגרמו למתלוננים עקב ביצוע העבירה.

ה. **הסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה;** הנאשם ביצע את המיוחס לו על רקע התמכרותו להימורים והחובות שצבר בגין התמכרות זאת, ונוכח לחצים שהופעלו עליו על ידי גורמים מהשוק האפור לפירעון חובותיו.

16. לעניין היחס שבין רקע של מצוקה אשר הוביל לביצוע עבירות שוד, לבין חומרת העבירות, יפים דברי כב' השופטת דפנה ברק ארז בע"פ 1875/14 **אורן נ' מדינת ישראל** (13.5.15):

"בנסיבות המיוחדות של המקרה לא ניתן להתעלם מכך שאכן כלל העבירות שבהן הורשע המערער היו חלק מ"התמוטטות כללית" שלו. המערער סובל אף מחולשות רגשיות ונפשיות, הלך מדחי אל דחי, ובסופו של דבר "התפרק" כליל תחת הלחץ, כאשר חש שהוא קול קורא במדבר, ללא מענה וללא מושיע.

אין בכל אלה כדי לגרוע ולו במעט מחומרת העבירות שעבר. מצוקה כלכלית אינה יכולה להכשיר מעשי נבלה ופריעת חוק".

17. בחינת **מדיניות הענישה הנוהגת** מעלה כי במקרים דומים הוטלו על נאשמים עונשי מאסר בפועל במנעד רחב כמפורט להלן (וזאת אף במקרים של מעשה בודד של שוד בנסיבות דומות):

א. בע"פ 5411/13 **אפרת נ' מדינת ישראל** (10.12.14) נדחה ערעורו של נאשם שהורשע בעבירות של שוד בנסיבות מחמירות, דרישת נכס באיומים ועבירות נלוות. במקרה אחד, איים הנאשם על שליח פיצה באמצעות חפץ דמוי אקדח, דרש ממנו את כספו ונטל ממנו את הקטנוע שלו. במקרה השני, כשבועיים לאחר מכן, שדד הנאשם, באיומי סכין, שליח פיצה נוסף, ונטל ממנו כסף, מכשיר טלפון נייד ואת הקטנוע שלו. הנאשם, בעל עבר פלילי מכביד, **נדון ל- 5 שנות מאסר בפועל**.

ב. בע"פ 5780/13 **בן אבו נ' מדינת ישראל** (16.7.14), התקבל ערעורו של נאשם אשר הורשע בעבירות שוד בנסיבות מחמירות והחזקת סכין. המערער נכנס לחנות מכולת כשהוא רעול פנים ואוחז בידו סכין, הורה למתלונן למסור לו את הכסף והצמיד את הסכין לצווארו. לנאשם עבר פלילי מכביד והוא ריצה מספר מאסרים קודמים. בית המשפט העליון קבע **מתחם שבין 30 ל- 60 חודשי מאסר** והעמיד את עונשו של הנאשם על - **45 חודשי מאסר בפועל**.

ג. בע"פ 5034/13 **דזלילוב נ' מדינת ישראל** (17.9.14), נדחה ערעורו של נאשם אשר הורשע, לאחר ניהול הוכחות, בעבירה של שוד בנסיבות מחמירות והחזקת סכין. הנאשם נכנס לפיצוציה כשהוא רעול פנים ומצויד בסכין. דחף את הדלפק לעבר המתלונן, הוציא את הסכין שהייתה ברשותו, הניפה לעבר המתלונן ודרש באיומי סכין כי ייתן לו סיגריות. בהמשך, הנאשם גנב כסף ופריטים שונים מהחנות ונמלט מהמקום. לחובת הנאשם עבר פלילי מכביד, הכולל הרשעות בעשרות עבירות רכוש ואלימות. הוא ריצה מספר עונשי מאסר, ואת העבירות ביצע זמן קצר לאחר שחרורו ממאסר בשעה שהיה תלוי ועומד מעל לראשו עונש מאסר על-תנאי. **נידון ל- 40 חודשי מאסר בפועל** והפעלת מאסר על תנאי (סה"כ 52 חודשי מאסר).

ד. בע"פ 6001/13 **קסה נ' מדינת ישראל** (29.1.14), נדחה ערעורו של נאשם אשר הורשע בניסיון שוד בנסיבות מחמירות. הנאשם הגיע לחנות נוחות כשהוא שתוי ומחזיק על גופו סכין מתקפלת. כשסירב המוכר למכור לו בקבוק בירה, שלף הנאשם מכיסו את הסכין, הניף את הסכין כלפי המתלונן, איים עליו בתנועות של דקירה ודרש ממנו בצעקות ובקללות שייתן לו כסף. המתלונן לא הצליח לפתוח את הקופה ולבסוף נמלט הנאשם מהמקום. בית המשפט המחוזי **קבע מתחם העונש בין 2 - 5 שנות מאסר בפועל**. הנאשם בגיר צעיר, בעל עבר פלילי **נידון ל- 33 חודשי מאסר בפועל**.

ה. בע"פ 7459/12 **שיבר נ' מדינת ישראל** (20.06.13), התקבל ערעורו של נאשם אשר הורשע בעבירת שוד. הנאשם נכנס לפנות בוקר לחנות לתחנת דלק כשפניו מכוסות בכובע גרב שחור, וכשהוא מציג למוכר סכין שהייתה ברשותו, מסר לו שקית ניילון והורה לו למלא בה את תכולתה של קופת החנות. לאחר שהמתלונן מסר למערער את שקית הניילון ובה פדיון הקופה בסך של כ-900 ש"ח, הכניס המערער לשקית כמאה קופסאות סיגריות שהוצבו על המדפים. טרם יציאתו מן החנות איים על המתלונן. הנאשם צעיר הסובל מהתמכרות להימורים. החל בהליך שיקומי בכלא. נוכח שיקומו האפשרי הקל בית המשפט העליון בעונשו והעמידו אותו על **24 חודשי מאסר חלף 30 חודשי מאסר**.

ו. בע"פ 7240/13 **סבהט נגד מדינת ישראל** (18.5.14), נדחה ערעורו של נאשם שהורשע בשוד מזוין. הנאשם נכנס לחדר פנימי בתחנת דלק, כשהוא רעול פנים, עוטה כפפות שחורות ובידו האחת החזיק בשבר חרס חד. ניגש למתלונן, הצמיד את שבר החרס לצווארו, דרש ממנו שיביא לו כסף, ולבסוף נטל מהשולחן 300 ₪ במזומן ומכשיר טלפון של המתלונן. ביהמ"ש המחוזי **קבע מתחם עונש הולם שנע בין שנת מאסר ל- 3 שנות מאסר**. הנאשם בגיר צעיר, בעל נסיבות חיים לא פשוטות אשר שירות המבחן המליץ כי ידון לצו מבחן. **נידון ל-18 חודשי מאסר בפועל**.

ז. בת"פ (מח' ב"ש) 49471-12-14 **מדינת ישראל נ' שצ'רבינה** (7.9.15), הורשע נאשם בעבירה של שוד בנסיבות מחמירות על פי הסדר טיעון אליו הגיעו הצדדים. הנאשם נכנס לפיצוציה בשעת לילה, כשעל ראשו כובע קפוצ'ון, תפס את המתלונן בצווארון חולצתו וקירב סכין לפניו תוך שהוא מאיים עליו ודורש את הכסף שבקופה. המתלונן הוציא את הכסף מהקופה והעבירו לנאשם, הנאשם לקח את הכסף וסיגריות ויצא. הנאשם בעל עבר פלילי ומאסר על תנאי. על פי ההסדר אליו הגיעו הצדדים **נידון ל-56 חודשי מאסר בפועל**.

ח. בת"פ (מח' חי') 3469-02-17 **מדינת ישראל נ' לוי** (20.6.17), הורשע נאשם בעבירת שוד בנסיבות מחמירות. הנאשם נכנס לחנות הנוחות "yellow" כשהוא מסתיר על גופו סכין, ניגש למתלוננת שעמדה מאחורי דלפק הסמוך לקופת החנות, כיסה את פיו בחולצתו והורה למתלוננת למסור לידיה את הכסף המצוי בקופה, תוך שהוא מכוון לעברה את הסכין ומאיים עליה באמצעותה. הנאשם נטל מהדלפק סכום של 1,688 ₪ ונמלט מהחנות. הנאשם בעל הרשעות קודמות וכן ריצה מאסרים, כמו כן בעל התמכרות לסמים והליכים טיפוליים קודמים לא צלחו. **נדון ל-54 חודשי מאסר**.

ט. בת"פ (מח' ב"ש) 30704-12-13 **מדינת ישראל נ' ילסייב** (7.4.14), הורשע נאשם בעבירה של שוד בנסיבות מחמירות. הנאשם הגיע אל מרכז קניות כאשר בידו סכין מטבח ארוכה. כאשר הבחין במתלוננת, התקרב אליה, שלף את הסכין, נופף בה לעברה ואיים שאם תצעק יפגע בה

וּדְרֵשׁ מִמֶּנָּה כֶּסֶף. הַמִּתְלוֹנֶנֶת צִעְקָה כִּי אֵין לָהּ כֶּסֶף וְהוֹשִׁיטָה לְנֹאשָׁם אֶת מַכְשִׁיר הַטֶּלְפֹּן הַנִּידָה שֶׁלָּהּ וְאִזּוּ נָטַל הַנֹּאשָׁם אֶת הַטֶּלְפֹּן וְהִתְרַחֵק מֵהַמְּקוֹם. הַנֹּאשָׁם בִּעַל עֵבֶר פְּלִילִי בְּעִבְרִית רְכוּשׁ וְאִלִּימוּת וְכֵן סוֹבֵל מֵהַתְּמַכְרוֹת לְסִמִּים. נִידוֹן ל- 4 שָׁנוֹת מֵאִסָּר בְּפוֹעֵל.

י. בִּת"פ (מח' מרכז לוד) 6376-05-13 **מְדִינַת יִשְׂרָאֵל נ' חֲטָאב** (22.10.14), הוֹרֵשֶׁעַ נֹאשָׁם עַל פִּי הוֹדָאתוֹ בְּשִׁלוּשָׁה אִישׁוּמִים שֶׁל שׁוּד מִזְוִין, וּבְעִבְרִית שֶׁל דְּרִישַׁת נֶכֶס בְּאִישׁוּמִים כְּשֶׁהֶעֱבִירִין נוֹשָׂא נֶשֶׁק קֶר. עֹסְקִינִן בְּאַרְבַּעַה מְקָרִים שֶׁל שׁוּד אוֹ דְּרִישַׁת נֶכֶס שֶׁל קִיּוּסְקִים וְתַחֲנַת דֶּלֶק, תוֹךְ אִישׁוּמֵי סִכִּין. נִקְבַּע מִתַּחַם לְכָל אִירׁוּעַ שׁוּד שֶׁבִּין 24 ל- 48 חֳדָשִׁים. הַנֹּאשָׁם, צִעִיר, לֹא הִרְשָׁעוֹת קוֹדְמוֹת, נִדוֹן ל- 36 חֳדָשֵׁי מֵאִסָּר בְּפוֹעֵל.

יא. בִּת"פ (מח' מרכז-לוד) 51163-03-14 **מְדִינַת יִשְׂרָאֵל נ' בִּזּוֹנֵךְ** (14.7.15) הוֹרֵשֶׁעַ נֹאשָׁם בְּעִבְרִית שֶׁל שׁוּד מִזְוִין. הַנֹּאשָׁם נֶכֶס לַחֲנוּת "אַלּוֹנִית" בְּתַחֲנַת דֶּלֶק, נִפְץ בְּקִבּוֹק זְכוּכִית וְכִשְׁבִּידוֹ שֶׁבֶר בְּקִבּוֹק, אֶחָד בְּצוּאָרוֹ שֶׁל הַמִּתְלוֹנֶנֶת וְדֵרֵשׁ אֶת פְּדִיּוֹן הַחֲנוּת. הַנֹּאשָׁם נָטַל אֶת הַפְּדִיּוֹן בְּסָךְ 1,700 ₪ וְעִזַּב אֶת הַמְּקוֹם. הַנֹּאשָׁם צִעִיר, לֹא עֵבֶר פְּלִילִי, וְזוֹ הִסְתַּבְּכוּתוֹ הָרִאשׁוֹנָה עִם הַחֹק. הוֹדָה וְנָטַל אַחֲרִיּוֹת. תִּסְקִיר חִיּוּבִי. נִקְבַּע מִתַּחַם שֶׁל 18-36 חֳדָשֵׁי מֵאִסָּר. נִדוֹן ל- 18 חֳדָשֵׁי מֵאִסָּר בְּפוֹעֵל. עֲרֵעוֹר לְבֵית הַמִּשְׁפָּט הָעֲלִיוֹן נִדְחָה בִּע"פ 5946/15 **מְדִינַת יִשְׂרָאֵל** (2.3.16).

18. בְּהִתָּאֵם לְתִיקוֹן 113 לְחֹק הָעוֹנָשִׁין (סעיף 40 יג'), סְבוֹרֵנִי כִּי מִתַּחַם הָעוֹנֵשׁ הַהוּלָם, כָּל שְׁמִדוֹבֵר בְּאִירׁוּעַ אֶחָד הַכּוֹלֵל אֶת חֲמֶשֶׁת הָאִישׁוּמִים, הֵינּוּ הַחֵל מ- 4 שָׁנוֹת מֵאִסָּר בְּפוֹעֵל, וְעַד ל- 7 וְחִצִּי שָׁנוֹת מֵאִסָּר בְּפוֹעֵל. כָּל שֶׁהִיָּה מְקוֹם לִרְאוֹת כָּל אֶחָד מֵהָאִישׁוּמִים כְּאִירׁוּעַ נִפְרָד, הִרִי שֶׁמִּתַּחַם הָעוֹנֵשׁ לְכָל אֶחָד מֵהָאִישׁוּמִים הַשְּׁנִי, הַשְּׁלִישִׁי וְהָרְבִיעִי, שֶׁבֵּהֶם הֵייתָה הַצְמַדַּת סִכִּין לְגוֹף הַמִּתְלוֹנֶנֶת אוֹ מֵאִבְקָה, הִיָּה בֵּין שְׁנֵתִים לְחֲמֶשׁ שָׁנוֹת מֵאִסָּר בְּפוֹעֵל. מִתַּחַם הָעוֹנֵשׁ הַהוּלָם שֶׁל כָּל אֶחָד מֵהָאִישׁוּמִים הָרִאשׁוֹן וְהַחֲמִישִׁי, הִיָּה בֵּין 18 חֳדָשֵׁי מֵאִסָּר בְּפוֹעֵל לְבֵין אַרְבַּע וְחִצִּי שָׁנוֹת מֵאִסָּר בְּפוֹעֵל. וּבְנִסְיֹבוֹת אֵלֶּה הִיָּה מְקוֹם לְקִבּוֹעַ עוֹנֵשׁ כּוֹלֵל אֶחָד לְמַכְלוּל הָאִירׁוּעִים.

19. בְּמִקְרָה דָּנָן, לֹא קִיָּיִמִים שִׁיקוּלִים אֲשֶׁר מִצְדִּיקִים סִטִּיָּה מִהַמִּתַּחַם, לְחוֹמֶרָה אוֹ לְקוּלָּא. הַגֵּם שֶׁהַנֹּאשָׁם הִבִּיעַ מוֹטִיבְצִיָּה לְהִלִּיךְ שִׁיקוּמֵי נֹכַח הַתְּמַכְרוֹתוֹ לְהִימּוּרִים וְאִף הַחֵל בְּהִלִּיךְ טִיפּוּלִי בְּמִסְגֶּרֶת הַלִּיךְ הַמַּעֲצָר שֶׁבְּמִסְגֶּרֶתוֹ נִשְׁלַח לְקִהִילָה הַטִּיפּוּלִית "הַדֶּרֶךְ" וְשֶׁם שֶׁהָיָה בְּמִשְׁךְ 6 חֳדָשִׁים, הִרִי בְּסוּפּוֹ שֶׁל דָּבָר לֹא הַשְּׁלִים הַנֹּאשָׁם אֶת הַהִלִּיךְ הַטִּיפּוּלִי וְנִפְלַט מִהַקִּהִילָה עַל רִקְעַ סִירּוּבוֹ לְטוּל טִיפּוּל תְּרוּפָתִי לוֹ נִדְרֵשׁ לְבַעִיִּית חֲרָדָה. הַהִלִּיךְ הַטִּיפּוּלִי בּוֹ הַחֵל, וְאֲשֶׁר בּוֹ עֵבֶר כְּבֵרֶת דֶּרֶךְ שֶׁל מִמֶּשׁ, הֵינּוּ בִּעַל מִשְׁמַעוֹת, וְאוֹלָם מִשְׁלָא הִגִּיעַ הַנֹּאשָׁם אֶל סוּפּוֹ שֶׁל הַהִלִּיךְ הַטִּיפּוּלִי, וְהַנֹּאשָׁם שֶׁבֶל מַעֲצָר, וּבְהַעֲדָר הַמִּלְצָה חִיּוּבִית שֶׁל שִׁירוֹת הַמִּבְחָן, הִרִי שְׁאִין בּוֹ כְּדִי לְהַצְדִּיק סִטִּיָּה לְקוּלָּא מִמִּתַּחַם הָעוֹנֵשׁ הַהוּלָם. עִם זֹאת יֵשׁ לְהַתְּחַשֵּׁב בְּהִלִּיךְ הַטִּיפּוּלִי שֶׁעֵבֶר הַנֹּאשָׁם כְּשִׁיקוּל מִמֶּשִׁי לְקוּלָּא, בְּעַת גְּזִירַת הָעוֹנֵשׁ בְּגִדְרוֹ שֶׁל הַמִּתַּחַם.

גְּזִירַת הָעוֹנֵשׁ הַמִּתַּאִים לְנֹאשָׁם

20. בְּגִזִּירַת הָעוֹנֵשׁ הַמִּתַּאִים לְנֹאשָׁם, בְּגִדְרֵי מִתַּחַם הָעוֹנֵשׁ הַהוּלָם, יֵשׁ לְהַתְּחַשֵּׁב בְּנִסְיֹבוֹת שְׁאִינִן קְשׁוּרוֹת בְּבִיצוּעַ הָעִבְרִית (סעיף 40 יא'). בְּמִסְגֶּרֶת זוֹ מִן הָרִאשִׁי לְתַת אֶת הַדַּעַת לְנִסְיֹבוֹת הַבָּאוֹת:

א. **הַפְּגִיעָה שֶׁל הָעוֹנֵשׁ בְּנֹאשָׁם, לְרַבּוֹת בְּשֶׁל גִּילּוֹ;** הַנֹּאשָׁם יֵלִיד 1984, רוֹוֶק אֲשֶׁר סִיִּים 12 שָׁנוֹת לְיִמּוּד. הַנֹּאשָׁם מַעוֹלָם לֹא רִיצָה עוֹנֵשׁ מֵאִסָּר בְּפוֹעֵל, וְאֵין סִפֵּק כִּי הִטְלַת עוֹנֵשׁ מֵאִסָּר לְשָׁנִים אֲרוּכוֹת מֵאַחֲרֵי סוֹרֵג וּבְרִיחַ תִּפְגַּע בּוֹ וְתִקְשָׁה עָלָיו לְשׁוּב וּלְשַׁקֵּם אֶת חִיּוֹ.

ב. **נטילת האחריות של הנאשם על מעשיו, וחזרתו למוטב או מאמציו לחזור למוטב;**

הנאשם הודה במיוחס לו, כבר בתחנת המשטרה, ואף חשף בפני השוטרים אירועי שוד נוספים שעליהם לא ידעו קודם לכן. הנאשם הביע חרטה כנה על מעשיו ולקח עליהם אחריות מלאה בהזדמנות הראשונה. הנאשם הביע רצון כן לשוב למוטב ונרתם להליך טיפולי במסגרת שירות המבחן, שמטרתו גמילה מהתמכרות להימורים העומדת בבסיס מעשיו. עם זאת, כמתואר לעיל, לאחר 6 חודשים בהם שהה בקהילה הטיפולית, הוא נפלט ממנה, בשל סירובו ליטול טיפול תרופתי נדרש.

ג. **שיתוף הפעולה של הנאשם עם רשויות אכיפת החוק;** כאמור לעיל, הנאשם שיתף פעולה

באופן מלא עם המשטרה ואף חשף בפני השוטרים, מרצונו, מעשי שוד אשר לא היו ידועים להם, כאשר חלק מהאישומים באו לעולם אך מתוך הודעותיו של הנאשם והשחזורים שביצע.

ד. **עברו הפלילי של הנאשם אינו משמעותי;** לחובתו של הנאשם הרשעה אחת בלבד משנת

2011, בגין עבירות של גניבה בידי עובד ומסירת ידיעה כוזבת מסוג פשע, בגינה נידון הנאשם למאסר על תנאי וקנס. הנאשם לא ריצה בעברו עונש מאסר בפועל.

21. עוד יש לתת את הדעת לשיקול ה**הרתעת היחיד**, וזאת בשים לב לכך שהרקע למעשים היה טמון

בלחץ בו היה נתון הנאשם נוכח חובותיו הרבים בשל התמכרותו. התמכרות אשר טרם טופלה עד תום. בכל הנוגע לסיכון שהנאשם ישוב ויבצע עבירות אלימות, יש לתת את הדעת להערכת שירות המבחן לפיה הערכת הסיכון להישנות התנהגות אלימה של הנאשם הינה נמוכה, ואם תבוצע עבירת אלימות, שירות המבחן מעריך את דרגת החומרה הצפויה כבינונית. ואולם, נוכח מאפייניו ההתמכרותיים של הנאשם, קיים סיכון להישנות ביצוע עבירות רכוש וכן להעמקת קשריו השוליים.

22. באיזון בין השיקולים השונים, סבורני כי יש לגזור על הנאשם עונש מאסר בפועל בחלקו הנמוך

יחסית של המתחם, הגם שלא ברף התחתון של המתחם. כמו כן, נוכח הנזקים שנגרמו למתלוננים סבורני כי ראוי לפצות כל אחד מן המתלוננים, וזאת בשל החרדה ועוגמת הנפש שנגרמו להם.

סוף דבר

23. **אשר על-כן, הנני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:**

א. **52 חודשי מאסר בפועל**, בניכוי ימי מעצרו של הנאשם מיום 18.2.17 ועד ליום 20.6.17,

ומיום 1.1.18 ועד היום.

ב. 10 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור הנאשם במשך שלוש שנים מיום שחרורו מן המאסר כל

עבירת אלימות מסוג פשע או עבירת רכוש מסוג פשע.

ג. 5 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור הנאשם במשך שנתיים מיום שחרורו מן המאסר כל

עבירת אלימות מסוג עוון או עבירת רכוש מסוג עוון.

ד. פיצוי בסך של 20,000 ₪, אשר יחולק שווה בשווה בין המתלוננים באישומים 1-5 (4,000 ₪

לכל מתלונן). הפיצוי יופקד במזכירות בית המשפט עד ליום 1.9.18 ויועבר למתלוננים על פי פרטים שתמסור המאשימה.

מזכירות בית המשפט תמציא העתק גזר דין לשירות המבחן.

עמוד 10

זכות ערעור לבית-המשפט העליון תוך 45 ימים.

ניתן היום, כ"ב אייר תשע"ח, 07 מאי 2018, בנוכחות הצדדים.